68ste Jaargang — N° 4

Zaterdag 28 Januari 1922

ABONNEMENT:
Men schrift in te Tongeren Drukkerij COLLÉE.
Abonnementsprijs fr. 7.50
Alle to zenden [illegible] van reeds, brieven en [illegible] franco gelaat [illegible]
Telefoon 12
Postcheckrekening n° 38923.
15 centiemen het nummer.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

AANKONDIGINGEN:
Voor de aankondigingen buiten provinciën Limburg en Luik, wende men zich uitsluitend tot de Agentschappen *Havas*, 13, Boulevard Adolphe Max BRUSSEL ; 8, Place de la Bourse PARIJS en 6, Bream's Buildings LONDEN. E. C. 4.

TONGEREN, 28 JANUARI 1922.

BERICHT — De personen die hun abonnement aan den *Postrijder* voor het jaar 1922 nog niet betaald hebben, zijn verzocht ons het bedrag ervan te doen toekomen, zoo niet wordt hun binnen kort eene postwantantie aangeboden, met verhooging van 0,25 c^mes, voor kosten van inbeuring.

Dood van Z. H. Benedictus XV

Z. H. de Paus Benedictus XV, wiens ongesteldheid wij in ons nummer van verleden zaterdag maddeelden, is zondag morgend rond 6 ure overleden.

* * *

Vóórdat onze H. Vader tot Paus werd benoemd, was Hij Kardinaal Jacobus della Chiesa, aartsbisschop van den Metropolitaansche Zetel van Bologna.

Zijn vader was markies della Chiesa, vlootadmiraal. Hij behoorde tot een der adelste en oudste Italiaansche families, welke een heel deel uitgedeen hoegwaardigheidsbekleeders aan de H. Kerk verschafte.

Benedictus XV was geboren te Genua, op 24 November 1854. Hij was dus pas 67 jaar oud.

Hij doorliep zijne studiën in het College van Capranica, te Rome, en voleindde die in de vermaarde Academie der Adellijke geestelijken.

Na verscheidene jaren de zeer belangrijke functie van pauselijken schrijver auditeur te Madrid te hebben vervuld, waar Hij zich onderscheidde door zijnen ijver en zijnen geest, keerde Hij naar Rome terug. Groote vriend van Kardinaal Rampolla, werd Hij weldra door Leo XIII, die hem eene bijzondere genegenheid toedroeg, tot den belangrijken post van onder-secretaris voor gewone zaken van het Staatssecretariaat geroepen, waarop met ieder der moeilijke functie waarnam.

Op 16 December 1907 werd Hij regelrecht tot aartsbisschop van Bologna benoemd, waar Hij zich onmiddellijk deed bemiinen.

In 1913 werd Hij tot Kardinaal verheven.

Uiterst ijverig en uitmuntende geest, uitstekend geleerd, was Benedictus XV trouens een diplomat van de school van Leo XIII en van Rampolla. En toen in Augustus 1914 het uitbreken des gruwelijken wereldoorlogs den doodstreek teebracht van den heiligen, uiterst gevoelig en reeds zieke zijnen Pius X, vie de zetel van het H. College om Kardinaal della Chiesa, mondelijk de jonste onder de Kardinalen, na het schoepje van Petrus te sturen in 't volle van het ijselijkste orkaan dat ooit de wereld teisterde.

In het zeer beroerde oorlogstijdperk heeft Hij ten volle heantwoord aan de grootheid aan de heiligheid zijner verheven zending. Hij heeft al gedaan wat Hij kon om den vrede onder de volkeren te herstellen en de gerechtigheid in hunne onderlinge betrekkingen tot stand te brengen.

Hij heeft door de kracht van zijnen grooten geest en door zijnen ouvermoeibaren werkiever den grooten den bloei der Katholieke Kerk verzekerd : de eenige Bewaarster van het beginsel van uit ware beschaving en menschelijkheid ontstaat.

De geheele Christenheid betuigde Hem steeds haren eerbied en hare groote verkleefdheid : zoowel in oorlogs- als in vredestijd stelden al de Christenen teeds in Hem een onwankelbaar vertrouwen.

* * *

Wij, Belgen, wij vooral waren Benedictus XV groote dankbaarheid verschuldigd. Hij streed aan ons zijde voor ons recht en aarzelde niet het niet te zijn ontvaardigen onder den voet loopen van België te bestempelen zooals het uitverlande : als een snoode schending van alle menschelijk en Goddelijk recht.

Wij zijn nie vergeten hoe de terdoodver oordeelde lan genooten Hij uit de wraakgierige klauwen van zijn onmeedoogenden Pruis ruk te ; hoe krachtdadig Hij de stem verhief, toen de handlanger van Hindenburg en Ludendorff ons werkvolk als vee naar Duitschland deporteerden, en in 't volle der XXe eeuw der zoogezegde uiterste beschaving, de afschuwelijkste slavernij herinerden welke ooit de heidensche oudheid ontteerde.

Ach ! hadde men — en hier vooral bedoelen wij Duitschland — hadde men in 1917 naar Benedictus XV geluisterd, de oorlog ware een jaar vroeger geëindigd, en de moeilijkheden om tot den echten, algemeenen vrede weer te keeren waren niet zoo wanhopig geweest.

Bidden wij God dat Hij zijn Kerk een nieuw Hoofd schenke, dat het werk van Benedictus XV voortzette, doe gedijen en bekrone !

De lange doodstrijd, de dag van Zaterdag.

Zaterdag morgen, reeds om 6 ure, las cardinaal Giorgi, in bijzijn van Mgr Respighi, prefect der ceremoniën, Mgr Cacchia Domioni, kamerprelaat en prins Aldobrandini, bevelhebber der edelwachten, aan de sponde van den doorluchtigen zieke, de gebeden der stervenden op.

Om 7 ure 's morgens, liet men aan de nuntiussen in gansch de wereld weten, dat de Paus stervende was : het hart klopt nagenoeg nog hoorbaar en den pols lag was onregelmatig.

Toch was het nog niet de dood en om half negen, werd een nieuw bulletijn uitgegeven, zeggende dat de Paus een woelige, slaplooze nacht had doorgebracht, en de longontsteking zich uitgebreid had.

Rond het Vaticaan, op het St Pietersplein, heerschte een drukke beweging. Van de journalisten werden alleen in de anti-chambre toegelaten, de vertegenwoordigers der officieuse italiaansche agence Stefani en van de « Osservatore Romano », het officieuse Vaticaansch blad.

In den voegen morgen, toen men dacht dat de dood alle oogenblikken zou intreden, werd markies della Chiesa, de broeder van den H. Vader verwittigd. De edelman kwam per auto toe en trof zijn broeder aan, worstelend met eene moeilijke ademaling. Markies della Chiesa, die zelf zijdend was, bleef een half uur.

Een korte slaap

Van 8 tot 9 ure, kende de Paus eenige verpoozing en gaven ot hij een korten verkwikkenden slaap. Toen hij ontwaakte vroeg hij naar eenig voedsel en nam hij een weinig ta pioca-soep en een teugje wijn.

Men had het bedje van H. Agnes, wier feestdag het was en die de beschermelinge is van het college, waar Z. H. studeerde, op des Pauses vraag op zijne kamer gezet ; dit bedje was Hem geschonken geworden, door de leerlingen van voormeld college.

De Paus richtte de oogen naar het beeld, bad een weinig en dommelde toen weer in.

Men heeft het beeld toegedaan op het altaar der kapel, waar in den morgen verscheidene missen werden opgedraagen.

In den loop van den morgen zijn al de cardinalen en al de leden van het diplomatisch korps om nieuws komen hooren op het Vaticaan.

Om kwaart voor 10 uur verliet cardinaal Gasparri de ziekenkamer. Aan de wachtende diplomaten zegde hij, dat de slaap door de geneesheeren veldoende werd geacht, maar dat ongelukkiglijk de toestand zeer benenkelijk bleef.

De lichte verbetertis na den slaap heeft niet lang geduurd en om 1 uur, verklaarde de Battistini, dat het einde naderde en de dood nog meer een kwestie van uren was.

Om 1 uur weigerde de Paus zich te laten onderzoeken ; hij ijlde en wilde opstaan om aan het werk te gaan.

De groot hoetepriester-cardinaal Giorgi verliet den zieke niet meer en ook Mgr Migone, onderdomsdeken van het H. College, de biechtvader, pater Basilius en de Battistini verlieten de kamer niet meer.

Op zeker oogenblik, zegde de Battistini aan den H. Vader : « Wij bidden voor den vrede der wereld», waarop Paus Benedictus antwoordden « Wij offeren gaarne ons leven voor den wereldvrede ».

Daarop gieg de Paus op zijne zijde liggen ; hij moest geweldig lijden.

De doodstrijd heeft nog heel den nacht geduurd. Om 1 uur, trad nogmaals een lichte verbetering in, doch zooals de dokters herhaaldelijk verklaard hadden, de ziekte was onverbiddelijk en de dood enkel eene kwestie van uren.

Om 5 ure 20, is de doodstrijd van Z. H. voorgedragen Cardinaal Vico, kwam op dit uur in het Vaticaan binnen, om de H. Mis te lezen, in de Pauselijke kapel die nevens de kamer van den stervenden ouderling gelegen is. Na de H. Mis heeft cardinaal Giorgi aan den Heiligen Vader de laatste Absolutie gegeven. Juist ten 6 ure, is hij overleden. Onder de getuigen die bij het sterfbed aanwezig waren, toen Z. H. den laatsten snik gaf, noemt men, buiten den Staatssecretaris, Cardinaal Gasparri ; cardinaal Vico en cardinaal Giorgi, groot hoed priester, ook de groot-meester der pauselijke kamer ; de ceremonie-prefect ; cardinaal Gampini ; graaf Persico, neef van Benedictus XV.

In September 1914.

Toen Pius X als slachtoffer van den pas uitgebroken wereldoorlog was ontslapen, stond het Conclave voor eene moeilijke keus.

Ingewikkelde vraagstukken, zoowel van internationaal politieken als van inwendig-kerkelijken aard, maakten de verantwoordelijkheid voor het benoemen van een hoogwaardigheidsbekleeder, die in zijn persoon al dadelijk een beparalde opleiding zou vertegenwoordigen, zeer drukkend.

't Verwonderde velen dat het Conclave als Opperherder uitriep een Kerkvorst die pas een jaar den cardinaalshoed droeg en nog niet ten volle 60 jaar oud was. Maar Z. Em. della Chiesa behoorde tot de meest klo ke geesten, die de Romesch-Katholieke Kerk telde. Was Hij niet de leerling en de vriend geweest van den geduchtes Rampolla, en droeg Hij in zijn bewustzijn niet mede, wat aan karakter en idealen die dagelijksche omgang hem in de herinnering had geprent ?

De gebeurtenissen hebben zonneklaar doen blijken, dat de Cardinalen destijds een zeer gelukkige keuze hebben gedaan. Deze jurist en diplomaat scheen de aangewezen man om in de trouble tijden het licht zuiver brandend omhoog te heffen.

Gelijk een wereldlijk vorst, stepte op zijne ministers, zal Benedictus XV veel hebben te danken gehad aan het inzicht en de medewerking van zijn bekwamen staatssecretaris, cardinaal Pietro Gasparri.

* * *

Benedictus XV zal de Paus van den oorlog genoemd worden, omdat de Voorzienigheid hem de zeer harde taak oplegde de Kerk te besturen op het treurigste tijdstip dat de wereld ooit gekend heeft. Het beeld van den overleden Paus zal in de Geschiedenis verschijnen met in zich al de verheven karaktertrekken van het Romesch Pausdom samen te vatten.

De volkszouw te Rome.

Op St-Pietersplein en voor de basiliek heeft Zondag ganach den dag eene ongewone beweging geheerscht en ondanks den buitengewonen toevloed van volk, is er geen enkel incident voorgevallen.

De Zwitsersche garde, in groot uniform, trok de wacht voor de bronzen poort, terwijl buiten de wacht getrokken werd door Italiaansche carabinieri.

M. Bonomi heeft last gegeven dat maandag al de scholen in geheel Italie ten teeken van rouw zullen gesloten zijn.

Zondag bleven bijna al de schouwburgen en kinemazalen van Rome gesloten.

De lijkbaar van Zijne Heiligheid.

Volgens eene uitdrukkelijke wilsbeschikking van den overleden H. Vader zelf, werd dezes stoffelijk overschot niet gebalsemd. De gestorvene werd eenvoudig, zoals een gewone sterveling gelijkt. Het stoffelijk overschot werd bekleed met de Pauselijke gewaden. Het zal drie dagen ten toon gesteld worden in de troonzaal, vervolgens twee dagen in St-Pieter.

Vroeger werden de Pausen gebalsemd.

De eerste Paus, die eigenlijk gebalsemd werd, was Julius II. Misschien reeds in de twaalfde eeuw van de behandeling met balsem wordt gesproken als van eene met het lichaam des Opperherders gebruikelijke plechtigheid. De ingewanden worden uit het lichaam genomen en in eene marmeren urn nedergelegd.

In vroeger dagen werd deze urn door een geheim kapelaan naar de kerk van den H. Vincentius en den H. Anastatius gedragen, naar de parochie-kerk van het Quirinaal, de gewone pauselijke residentie, gebracht, aldaar aan den pastoor overgedragen en in een grafkelder bijgezet die er tot dit doel door Paus Benedictus XIV is gebouwd.

Zooals wij hooger zeggen, werd het lijk van Z. H. met de pauselijke gewaden bekleed : met de witte « soutane » en dito « singel », met « rochette », « mozzetta » (d. i. een purperen, met hermelijn omzoomde kraag), rooden « camauro » (eene bolle, met hermelijn afgezette muts, die tot over de ooren reikt) en roode schoenen.

De overbrenging naar de Troonzaal.

« De Maasbode » geeft een verslag van de overbrenging van het lijk, van de derde verdieping, waar de sterfkamer des Pausen was, naar de Troonzaal, op de tweede verdieping.

Om 3,25 ure zette de dreeve stoet zich in beweging. Een pelotoon der Zwitsersche garde gieg voorop, oemi Heilijk gevolgd door de officieren van de garde, de commandanten van de Palatijnsche garde en gendarmen. Daarna sebre en vier geheim-aalmoezeniers, vier geheim kamerheeren met capa en degen, de commandant de Zwitsersche garde, de majordomus, Mgr de Samper en andere dignitarissen van het pauselijk paleis.

Volgden tien dragers van de sedia met kaarsen, acht leden der edelwacht, die de baar droegen, waarop het ontzielde lichaam van Paus Benedictus, in pontificaal gewaad.

Over het gelaat van den overleden Paus ligt een uitdrukking van innige kalmte ; de trekken ondergingen geen verandering.

Tien leden der edelwacht vormden het eeregeleide, de neven en verwanten van den Paus volgden. Daarna de cardinalen : Vannutelli, Delat, Gasparri, Ranucci, Tacci, Kühwirth, Gasteleit, Granito, Billot, Lega. Volgden de bisschoppen, kamenieren, prins Aldobrandini, commandant der edelwacht en prins Chigi, maarschalk van het Conclaat.

Eenige pelotons der edelwacht sloten den stoet.

Talrijke toeschouwers stonden eerbiedig langs de gangen en in de zalen en knielden neer toen het lijk van overleden Opperpriester voorbij gedragen werd.

In de Troonzaal aangekomen, schaarden de garden zich aan beide zijden van het baldakijn, daar opgericht. Nadat het Pauselijk overschot onder het baldakijn geplaatst was, zegende de Sacrista het lijk, helgeen vervolgen ook de andere Cardinalen deden.

Daarna trok de stoet uit de Troonzaal terug en verlieten de Cardinalen het Vaticaan.

Toen werden het diplomatisch korps en talrijke geroodigden tot de Troonzaal toegelaten. Tot Gebe in den avond werd door deren van de gelegenheid gebruik gemaakt om bij het lijk van den H. Vader te bidden.

Het Heilig College.

Het H. College is de Raad der Cardinalen, die het voorrecht geniet, of liever, op wien de zware last drukt den nieuwen Paus te moeten kiezen.

Dit H. College bestaat uit 70 titularissen, maar 't is zeldzaam volledig. Op dit oogenblik bestaat het uit 60 cardinalen, waaronder 6 die den titel voeren van cardinaal-priester, 7 die van cardinaal diaken.

Vertrek van kardinaal Mercier naar Rome.

Woensdag morgend is kardinaal Mercier naar Rome vertrokken om de pauselijkplechtigheden van Z. H. Paus Benedictus XV bij te wonen en deel te nemen aan de verkiezing van den nieuwen Paus.

Zijne Eminentie is vergezeld van Mgr Van Cauwenbergh, Vicaris Generaal van het aartsbisdom.

Begrafenis van Benedictus XV.

Volgens een telegram uit Rome is het stoffelijk omhulsel, van Zijne Heiligheid, in de grotten van het Vaticaan, geplaatst geworden. Niettegenstaande deze terraardbestelling, zullen de lijkplechtigheden nog vijf dagen voortgezet worden. De kist welke de overblijfselen van Benedictus XV bevat, is bijgezet geworden nevens deze van Paus Pius X.

Volgens de instructies van Zijne Heiligheid, is het lijk niet gebalsemd geworden en dit is de oorzaak, dat de teraardbestelling zoo vroeg plaats gehad heeft.

Rond de lijkbaar.

Het lichaam van Paus Benedictus XV, lag Dinsdag, gansch den dag tentoongesteld, in de Kapel van het H. Sakrament, in St-Pieters.

Van zeven ure des morgens, tot zeven ure des avonds, ging een massa personen, voorbij het lijk van den overledene. Men schat dat een hondertal personen per minuut, de katafalk passeerden, welke tusschen ontelbare kandelaars was opgericht, omringd van gouden bogen.

Het grootste deel der bezoekers was uit de nederige klas van volk, van Rome en omliggende opgekomen. Eenieder scheen als in begeestering, bij het voorbijgaan van die lijkbaar, waarop de overledene in zijn purper gewaad lag uitgestrekt, den gouden mijter op het hoofd, en de handen samengebonden, met een rozenkrans.

Eene dubbele rij van wachten met zwarte kappen over het hoofd, vormde de haag voor het in- en uitgaan der talrijke bezoekers. Zoodanig was het geschikt, dat het in- en uitgaan der verschillige groepen van lieden, die hun rouwbetoog kwamen betuigen, niet langer dan een halve uur duurde.

In den overgrooten tempel, zijn priesters en vrouwen, en ook eenige kreuplen voor de altaars der verschillende kapellen nedergekniebeld, biddende voor de zielerust van den afgestorven Paus.

In de bijzonderste kerken van Rome, worden dagelijks diensten gecelebreerd, voor Zijne Heilighe d. Op den achtsten dag na zijnen dood zullen tal van lofspraken gehouden worden, in de Sixtijnsche Kapel.

Op den negenden dag, zal door een der Cardinalen, eene rede gehouden worden, betrek hebbende, op de verkiezing van den nieuwen Paus.

KAMER.

Zitting van Dinsdag 24 Januari.

De dood van den Paus.

M. de Voorzitter staat recht en verklaart dat hij een schrijven heeft ontvangen van den minister van Buitenlandsche Zaken, waardoor deze het overlijden aankondigt van Z. H. den Paus.

Ik meen de tolk te zijn van de leden dezer Kamer wanneer ik de innige deelneming uitdrukt in het verlies dat degenen komen te ondergaan, die tot geloofsbelijdenis behoeren van Zijne Heiligheid Paus Benedictus XV. (Al de kamerleden stonden recht terwijl de voorzitter deze woorden uitspraak.)

M. Theunis, eerste minister, sluit zich bij de woorden van den voorzitter aan en brengt hulde aan de nagedachtenis van den overleden Paus. De minister herinnert er aan dat Benedictus XV gedurende den oorlog er in slaagde vele doodvonnissen in andere straffen te doen veranderen, en er toe bij droeg de zieke krijsgevangenen te doen terugkeeren. (Zeer wel.).

Het Traktaat van Versailles.

M. Mechelynck wenscht de regeering te ondervragen over het Traktaat van Versailles, doch voorafgaan deze aan te vangen, verwacht hij het verslag door M. Theunis, over de onderhandelingen van Cannes.

M. Theunis, eerste-minister, geeft daarop lezing van een omstandig verslag over de konferentie van Cannes. Hij somt de vraagstukken op die besproken werden, en ook deze die onrechtstreeks aangeraakt werden, en die tot grondslag zullen dienen van de nieuwe konferentie te Genua bijeengeroepen. Al de vraagstukken te Cannes gesteld, hebben geene oplossing gevonden ; anderen hebben uitslagen opgeleverd, waarvan de gunstige gevolgen niet zullen uitblijven.

Daarna hebben nog twee ondervragingen plaats ; de eene, door M. de Keersmaeker, over de spoorwegramp te Duffel ; de tweede, door MM. Falony en Delattre, over mijnongelukken die te Montigny-aan-Samber hebben plaats gehad.

Zitting van Woensdag, 25 Januari.

De algemeene bespreking wordt geopend over het wetsontwerp goedkeuring van de Overeenkomst te Brussel, den 3 [illegible] 1921, tusschen België en het Groot-Hertogdom Luxemburg gesloten, en waarbij een [illegible]misch Verbond tusschen beide landen wordt.

M. Jaspar, minister van buitenlandsche zaken weidt breedvoerig uit over de voordeelen welke het Ekonomisch Verbond voor [illegible] zal opleveren.

DE SENAAT.

Vergadering van 24 Januari 1922.

De vergadering wordt geopend, onder [illegible] zitterschap van graaf t Kint de Roodenbeke.

Rechtstaande hoort de Senaat de lijst die de voorzitter boudt, over Z. H. Benedictus XV, en waarin hij hulde brengt aan de [illegible] lievende zending van den overleden Paus, [illegible] naam der regeering, brengt de heer [illegible] (kath.), minister van Buitenlandsche Zaken, hulde aan Z. H. Benedictus XV, en zijn [illegible].

Daarna spreekt de voorzitter de lijkrede van den heer Leblanc, socialistisch senator voor Luik. Met deze rede stemmen in, namens de Regeering, minister Masson, namens de socialisten, de heer Coppieters, namens liberalen, graaf Cablet d'Alviella, namens katholieken, de heer Braun.

M. Huysmans-Van den Nest (lib.), inleert den minister van Justitie, over de [illegible] overschreidingen, gepleegd door de commissie van controle der kinematiums.

Zitting van Woensdag 25 Januari.

De zitting van Woensdag werd ingeleid door eene lange en zaakrijke redevoering van M. Van Overbergh, ten voordeele van het voorstel tot hervorming van de openbare [illegible] dadigheid. Spreker verdedigde, met [illegible] de thesis dat zoo de ellende met 30 ten hoogste kan verminderd worden dank aan voorzichtige maatregelen, zij met 50 ten honderd verminderd worden door de maatschappelijke verzekeringen.

In den loop der zitting werd er over gestemd tot de benoeming van een lid der kommissie van toezicht op de Amortisatiekas en de kommissie van toezicht op de Deposito- en Consignatiekas. M. Dupret, werd benoemd met 53 stemmen tegen 43 witte en ongeldige bollen.

BUITENLAND.

Frankrijk.

Een lijkwagen omgeworpen. — In de straten van Avignon woei een hevige stormwind. Een lijkwagen die er statie het stoffelijk overschot van een gesneuveld soldaat uit de streek [illegible] haald had, werd plots van den grond gerukt en omgeworpen. De voerman en de [illegible] ter van het dorpje Pujant, waarheen de [illegible] gebracht moest worden, werden [illegible] kwetst. De lijkkist moest met een [illegible] boerenwagen naar hare bestemming [illegible] worden.

— Gruwelijk ongeluk. — De snelle [illegible] seille Bordeaux was in de nabijheid van Raphaele, bij Arles, toen het den [illegible] Garnier toescheen dat er een hinderpaal op de baan was. Hij bukte zich voorover uit [illegible] motief, maar juist op dat oogenblik [illegible] sneltrein Parijs-Vintimille voorbij. [illegible] miste den tijd om zich terug te trekken [illegible] werd het hoofd afgeslagen en het rolde [illegible] spoor, terwijl het ontzielde lichaam in [illegible] motief viel. De stoker kon den trein [illegible] aan de naburige statie, waar een andere [illegible] chinist den doode kwam vervangen.

Stads- & Provincieni[illegible]

Tongeren. — *Sterfgeval.* — [illegible] had in zit Janskerk te Tongeren, [illegible] groote teeloop, de plechtige lijkdienst van M. Lambert DAMEN, geboren te [illegible] den 18 September 1848, en er gestorven den 23 Januari 1922, voorzien [illegible] de laatste HH. Sakramenten.

— 16 —

LAMBRECHT VAN LOO

(VERVOLG).

Hoe rijst de jongeling schelijk op ! Wat vreeselijk vuur laait in zijne oogen ? Zijne lippen beven, skelig bleek zijn zijne wangen. Als zijne handen schuiden. Strak staat de blik op het gerichte doel, waar Godelieve daar zo even nog aan werkte en dat nu zorgeloos op hare kleeren ligt opengespreid.

Wat afgrijselijkheid, welk schikverwekkend gruwel mocht dit dreigen den geest des jonge lings tot eropenbaren ?

Daar dat ijzeren veld, en op dat zilveren vel dien forschen hoed, kentekenen van genegenheid en getrouwheid, die beelden... zijn de wapenen van Raas van Gavere !...

Wie zou eene gelacht kunnen geven van het onweer dat in Lambrechts hartzeem opsteekt ? Woede, haat, de rusteloze doorscherpe jaloerschheid martelen en folteren geest en lichaam. Met rasse stappen doorloopt hij de wijde zaal om zijne beklemde borst wat te verlichten, wat te ontlasten. Hijgend snakt hij naar zijnen adem.

Na eenigen tijd Godelieve's kamer met koortsachtigen tred te hebben doorwandeld, keer hij eensklaps tot Godelieve terug. Zijn gelaat is akelig bleek, doch uiterlijk schijnt hij bedaard. Door eene bovennatuurlijke, inspanning van wilskracht heeft hij zijne aandoening in het diepste zijns harten versmacht, en met vast, ongeroerde maar eenigzins bijtende stem, spreekt hij Godelieve toe :

— Jonkvrouw, ik zie het, ik heb mij ten uwen opzichte bedrogen. Nu versta ik uwe verzoening, uwen haat jegens mij. Nu moet ik herkennen hoe ik misdeed met u aan de liefde van Raas van Gavere te ontrukken. Ik bid u om verschooning. Zoohaast moeielijk wil ik mijn mis rijt herstellen. De storm eens afgeslagen, (ik wil met dat mijne vijanden denken dat de vrees op mijn besluit gewogen heeft) zullen de poorten van mijn slot wijd voor u geopend worden en vrij en vrank zult gij in de armen van uwen verloofde mogen terugkeeren. Vaarwel !...

Daarop gaat Lambrecht de jonkvrouw, werdt zich om en verlaat zonder emzien de kamer.

Godelieve bleef als verpletterd. Scherp knaagde [illegible] zich aan haren hartstrijn. Hoogmoed die den edelmoedigen jongeling tot wanhoop had gedreven. Had ze zij gedurfd zij vare hem achterneegevlogen. Doch de maagde gleeschroom weerhield haar.

— Eindelijk die ik ben, sprak zij, misschien zal hij zich uit wanhoop laten dooden ! En eene ijskoude rilling doortiep hare leden.

Eenigen tijd blef haar verwilderde blik op de deur gevestigd, langs waar Lambrecht haar misschien voor altijd had verlaten. Dan zoek het hoofd haar op de borst en door weemoed, door smart, door bronw overwonnen, stortte zij eenen vloed van heete tranen.

XIV

De storm.

Reeds ontstond er eene groote beweging in de vijandelijke gelederen en nog was Lambrecht op de wallen niet te zien. Verwonderd vroegen zich zijne krijgslieden waar hun meester mocht blijven, toen de burcht eensklaps geopend werd en de jonge held verschenen.

Geen schooner, geen getrouwer afbeeldsel kon men voorstellen van die geheimzinnige, bovennatuurlijke ridders, waar de sagen en legenden in die bugeloo ige tijden zoo vaak het wonderbare weder aren van alschilderden. Gansch Lambrechts' uitrustine blonk als zilver, zoo zuiver zoo blank was zij geschuurd, gepolijst. Schitterender en verblindender wederkaatste zij de lichtstralen dan een effen, gladde ijsspiegel den vurigen gloed eener heldere winterzon. Dreigend wuifde een bloo lroode vederbos boven zijnen helm en leende aan Lambrechts gelaat eene uitdrukking van wilde, ontembare stoutmoedigheid. Zijn oog fonkelde van een vreemd eigenaardig vuur. Streng waren de wenkbrauwen gefronst. Men hadde gezegd dat eene zwarte onheilspellende furie in zijnen boezem heerschte, zoo schrikverwekkend was zijn uitzicht.

Lambrechts vreeselijk voorkomen overman de zijne eigene krijgslieden. Zij konden den blik van den jongen ridder niet doorstraan.

De dapperen zelven, veelden in hunnen geest een ontzag ontstaan uit onge ijk aan eene onbekende vrees, die hunner gelijkertijd met hoop en vertrouwen opden zegt vervulde.

Fluisterend deelden de krijgslieden elkander hunnen indruk mede. Lambrechts prachtige uitrusting vooral was het voorwerp aller gesprekken. Weinige hadden ze nooit gezien.

— Zaagt gij ooit onzen jongen heer zoo uitgedoscht ? vroeg een jonge laat aan eenige krijgslieden, die op de bres stonden.

— Nog mooit, antwoordden allen. Zelfs hadden zij nooit die wapening gezien.

Een oude alleen, hier den knevel draaiend, sprak :

— Ik herinner mij die uitrusting eenmaal te hebben gezien.

— Ja, en waar ? vroeg men, hem met nieuwsgierigheid omringende.

— Lambrechts vader, vervolgde de oude, droeg die bewapening gedurende het beleg van Valencijn toen de Duitschen graaf Boudewijn IV uit die stad wilden verjagen en de Vlamingen onder hun beslwang wilden brengen. Slechts in gansch buitengewone omstandigheden gespan de heeren van Loo die bewapening om de linden.

— Is zij zoo kostelijk, vroeg er eene. Vreezen zu misschien dat zij beschadigd worde ?

— Misschien heeft zij eene toovercracht, meende een tweede. Wie weet zij beschut wellicht onze meesters in buitengewoon groote gevaren.

— Alles mogelijk, sprak de oude. Wat ik weet is dat dit stuk eene familieoverlevering is.

— Hoe zoo ! Eene familieoverlevering ? riepen de krijgslieden.

— Hoort, vervolgde de andere, ik wil u vertellen wat ik daar van weet.

Nieuwsgierig staken zijne makkers de hoofden bijeen en aanhoorden met gesperden mond het volgende verhaal.

— Het was, zoo begon de oude, onder de regeering van Boudewijn den ijzeren arm. De koning van Frankrijk had de hulp zijner leenheeren ingeroepen tegen de Mohometanen. Zoo de vuurstraal verderfelijk door de spleten der wolken schiet, zoo ook schoten toen jaarlijks de Arabieren door de kronkelende engten door de natuur in de reuschtige rotswanden gesch ured die Frankrijk van Spanje scheiden. Onstuimiger dan de bergvloed, overstroomden de ongelooven Frankrijks rijke Zuiderprovinciën, verbrandden, vermoordden, verwoestenden alles, vrouw, grijsaard noch kind sparende.

Otto, aldan heer van Wortegbem, Lambrechts voorouder, volgde den dapperen Boudewijn tegen de heidenen. Eene schrikkelijke botsing geschiedde plaats. Men nam geene gevangenen, wie viel werd onmedeloogend verwurgd. Het kruis verwon en, als vogelen zoo ras, stoven de vijanden op hunne snelle woestijnpaarden voor de kristene ridders.

Ziet ! daar vliedt eene jonge ongelooviige, glinsterend van goud en paarlen, voor Otto heen. De Vlaamsche ridder rent hem achterna. Zijn zwaar ros kan het tegen het lichte dier des vluchtelings niet volhouden, toen het eensklaps struikelt, en ros en ruiter rollen in het zand.

Otto snelt toe, springt van zijn paard. Zijne lange dagge is reeds naar de keel des vijands gericht. Daar treft hem het zoet gelaat van den ongelooviger krijger ; de noordsche ridder voelt zijn hart door medelijden bewogen.

Zijn slachtoffer was een schoone jonge knaap. Aan zijne kostelijke kleeding en vooral aan zijne edele trekken ried men zonder moeite dat hij van hooge afkomst weezen meest. Hij telde misschien vijftien jaren en nochtans kalm en bedaard staarde hij den dood in de oogen.

Deze vastmoedigheid trof den Vlaamsche ridder. Wat ! zulken manhaftigen jongeling, onbarmhartig verwurgen ? Eene zoo schitterende bloem, reeds voor zij gansch is ontloken, knakken en vertrappen ! Hij denkt aan zijnen kleinen Baldewijn ! Welke gelijkenis tusschen beiden !

Dezelfde blozende wangen, dezelfde vurige blik, dezelfde stoutmoedigheid.

— Neen, spreekt Otto, neen dat kind vermoorden, dat kan niet !

Hij staat op, reikt den ongelooviige de hand en doet hem teeken dat hij vrij mag heengaan. De knaap staart hem verwonderd en dankend aan, springt op zijn getrouw rijdier, dat zijn meester niet had verlaten en verdwijnt in eene wolk van stof.

Eenige dagen nadien, kwam een koopman het kamp der Franken binnen. Overal vroeg hij naar eenen ridder Otto van leden, en groot van gestalte, die voor wapenen een havik droeg op een gulden veld. Men wees hem Otto, heer van Wortegbem.

— Wat wilt gij van mij, vroeg Otto toen de koopman hem groette.

— Heer, sprak de koopman, ik breng u eene gewichtige boodschap. Over eenige weken werd ik door de heidenen gevangen en van al mijne goederen beroofd. De ongelooviezen sleepten mij mede om mij als slaaf te doen dienen. Zekeren morgend werd ik geroepen door eenen hoofdman van het leger ; het was Mohammed-el Debir, grootvizier van den khalief van Cordova.

— Kristene hond, sprak hij, wilt gij uwe vrijheid verdienen ?

— Indien gij niets eischt dat met mijn geweten strijdt, wil ik alles voor mijne vrijheid wagen, antwoordde ik.

— Hoor, vervolgde de ongelooviige. Een Frankische ridder heeft mijnen eenigen zoon het leven gespaard. Zoeer mij dat gij hem in het leger uwer landgenooten zult opzoeken tot dat gij hem vindt. Zijn naam is mij onbekend, doch zijn wapen bestaat in eenen havik op een gulden veld.

Gij zult hem zeggen dat Mohomed-el-Debir dien kristene bedankt voor zijne edelmoedige daad. Iederen dag zal hij naar het Oosten gewend, Allah en zijnen profeet te voet vallen, opdat zij hem alle geluk en allen voorspoed zouden verleenen voor hem en voor zijn verste nageslacht.

Overhandig hem deze wapening tot teeken mijner vriendschap. Het is de schoonste mijner wapenzaal. Verzeker hem van mijne eeuwige erkentenis.

— Ik zwoer wat hij van mij vroeg op alles wat mij heilig was en ik kom bij u [illegible] eed voldoen.

Daarop gaf de koopman aan Otto [illegible] tige uitrusting met helm, dagen en [illegible] kostelijk versierde dagge. Sinds in [illegible] zonder voorval trekken de heeren [illegible] uitrusting aan. Zij is zoo sterk dat [illegible] een ridder ze kon doorslaan. De [illegible] len vliegen er op aan stukken.

Het zwaard, dat hij de wapen[illegible] voegd, en dat onze heer nu in zijne handen klemt, is zoo sterk dat nooit [illegible] kon breken. Een van Lambrechts [illegible] wijd vermaard om zijne ongeme[illegible] kracht, geeselde met dit wapen, [illegible] veldtocht, twee dagen lang de [illegible] die de Maas binnen zijne boorden [illegible] Gansche bressen klapte hij uit den [illegible] doch den degen ken hij zelfs nie[illegible]

Dit verhaal vermeerderde nog de [illegible] bezetting. Elken beschitte eene bo[illegible] ke kracht aan de wondere uitrusting.

— Ik wed, sprak een krijgsman, [illegible] ongelooviige die wapenen heeft. [illegible] Toovercraars vindt men niet zeldzaam [illegible] heidenen.

Zulks was het algemeen gevoelen [illegible] grootste vertrouwen verwachtte [illegible] vijand.

De bondgenooten stonden in [illegible] schutters met gespannen boog [illegible] dewerptuigen zijn gereed geladen [illegible] wolk van steenen en pijlen den [illegible] voordeeligen.

De bazuin schalt. Eerst met [illegible] stap golven de dikke drommen [illegible] in goede orde naar de wallen. [illegible] stijgt boven de gelederen.

Zaagt gij ooit hoe statig, [illegible] baren der zee met hol en dol [illegible] strand komen breken ? Onwrikbaar [illegible] de dijk hun geweld. Zoo trage, [illegible] machtig zakken de belegeraars [illegible] slot. Zoo sterk, zoo vast, zoo [illegible] den de Wortegemsche krijgers.